

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Інституту

Тріпак М.М.
2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

Розглянуто і схвалено на засіданні
Вченої ради інституту

Протокол № 4 від «27» 12 2024р.

Кам'янець-Подільський, 2024

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» (далі – Положення, Інститут) розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого обрання й вивчення здобувачами навчальних дисциплін із циклу вільного вибору для освітнього ступеня «бакалавр» та «магістр».

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, пункт 15) та визначає процедуру формування переліку та подальшого вивчення здобувачами навчальних дисциплін вільного вибору для освітнього ступеня «бакалавр» та «магістр» в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти; містить вимоги до проведення запису та формування запису на навчальні дисципліни вільного вибору, оформлення результатів цього запису та формування навчального навантаження науково-педагогічних працівників Інституту.

1.3. Дія Положення поширюється на здобувачів вищої освіти Інституту денної, заочної, дистанційної, дуальної форм навчання ОС Бакалавр та ОС Магістр та на всі навчальні структурні підрозділи Інституту.

1.4. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.5. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік може складатися робочий навчальний план, який формується на підставі обов'язкової частини навчального плану відповідної освітньої програми та затвердженого переліку навчальних дисциплін вільного вибору.

1.6. Навчальні дисципліни вільного вибору – це дисципліни, які пропонуються Інститутом для навчання з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, посилення конкурентоспроможності та затребуваності випускника на ринку праці, сприяють академічній мобільності та особистим інтересам.

1.7. Дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти представлені:

- у сформованих групах (за певним напрямом) дисциплін об'єднаних за спільною освітньою траєкторією, що пропонуються для вибору здобувачам Інституту за ОС Бакалавр та регламентується Положенням про вибіркові компоненти освітніх програм ОС Бакалавр Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»;
- у каталозі вибірових дисциплін, який може включати в себе як дисципліни загальної, так і дисципліни фахової підготовки. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти для конкретного семестру вказана у навчальному плані, та регламентується Положенням про вибіркові компоненти освітніх програм ОС Магістр Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».

1.8. Дисципліни вільного вибору здобувача можуть носити індивідуальний характер і вирішувати окрему поглиблену компетентність або бути об'єднанні у групу за напрямом для формування відповідної комплексної компетентності.

1.9. Сукупність дисциплін вільного вибору можуть забезпечувати здобувачу вибір індивідуальної освітньої траєкторії та формувати додаткові компетентності з обраних напрямків. Визначенні для вільного вибору здобувачів навчальні дисципліни повинні бути спрямовані на формування у фахівців універсальних компетентностей або поглиблення за певним напрямом компетентності.

2. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕЛІКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ТА ПОРЯДОК ОНОВЛЕННЯ ПЕРЕЛІКУ

2.1. Викладання навчальних дисциплін вільного вибору можуть здійснювати всі кафедри Інституту за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними навчальними дисциплінами вільного вибору.

2.2. Перелік навчальних дисциплін вільного вибору, визначений навчальним планом освітньої програми, а також каталогу може змінюватися кожного нового навчального року: доповнюватись або скорочуватись. Пропозиції щодо змін до переліку навчальних дисциплін вільного вибору на

наступний навчальний рік формуються на випускових кафедрах з врахуванням пропозицій студентського самоврядування, роботодавців тощо – до 15 січня.

Група здобувачів, що вивчають обрані навчальні дисципліни, має право внести зміни до переліку навчальних дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік за колективним зверненням у навчальний відділ - до 10 січня.

2.2.2. Для розгляду пропозицій наданих випусковими кафедрами наказом ректора створюються робочі групи під головуванням гарантів освітніх програм - до 01 лютого.

2.2.3. Робочі групи під головуванням гарантів освітніх програм розглядають пропозиції, надані випусковими кафедрами, та вносять пропозиції навчальних дисциплін як навчальних дисциплін вільного вибору, або корегують каталог вибіркових дисциплін – до 01 березня.

Основними критеріями при розгляді пропозицій, наданих кафедрами є:

- кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг);
- навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації);
- інформаційне забезпечення
- вимоги роботодавців.

Переліки навчальних дисциплін вільного вибору для певної спеціальності повинні узгоджуватися із компетентностями фахівців та їх доповнювати а також забезпечувати можливість здобувачів одержувати компетентності інших спеціальностей.

2.2.4. У випадку позитивного розгляду пропозицій щодо внесення змін до переліку навчальних дисциплін вільного вибору, наданих кафедрами, розробляється та затверджується в установленому порядку навчальний план освітньої програми – до 25 березня.

3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Завідувач кафедри та/або гарант у співпраці із куратором академічної групи до початку нового навчального року доводить:

- до відома здобувачів перелік навчальних дисциплін вільного вибору, які будуть вивчатися у I (осінньому) семестрі та у II (весняному) семестрі – до 15 березня;

- до відома здобувачів ОС Бакалавр нового набору, які зараховані на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста/ОПС фахового молодшого бакалавра/ОС бакалавра – до 05 вересня;
- до відома здобувачів ОС Магістр нового набору, які зараховані на навчання на основі ОС Бакалавра/ОС Магістра – до 05 вересня.

3.2. Науково-педагогічні, педагогічні працівники розміщують анотації (презентаційні матеріали, силабуси) навчальних дисциплін вільного вибору до початку навчального року на інформаційних ресурсах, веб-сайті та/або в системі Moodle Інституту – до 15 квітня.

Презентаційні матеріали навчальних дисциплін вільного вибору здобувача мають містити інформацію:

- 1) Назва навчальної дисципліни за вільним вибором здобувача
- 2) Кафедра
- 3) Мова викладання
- 4) Форми організації освітнього процесу (лекції, практичні, семінарські, лабораторні заняття)
- 5) Форма підсумкового контролю
- 6) Викладачі, які забезпечують освітній процес з навчальної дисципліни
- 7) Коротка анотація навчальної дисципліни
- 8) Мета та основні завдання навчальної дисципліни
- 9) Компетентності, які набуде студент при вивченні дисципліни
- 10) Рекомендована література

3.3. Вибір здобувачами переліку навчальних дисциплін вільного вибору здійснюється на наступний навчальний рік:

- з 15 квітня по 30 травня поточного навчального року;
- здобувачами ОС Бакалавр нового набору та тими, які зараховані на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста/ОПС фахового молодшого бакалавра/ОС Бакалавра – до 15 вересня;
- здобувачами ОС Магістр нового набору та тими, які зараховані на навчання на основі ОС Бакалавра/ОС Магістра – до 15 вересня.

Здобувач подає заяву (паперову/електронну на сайті) (Додаток 1) на ім'я ректора Інституту про обрані ним навчальні дисципліни вільного вибору:

- на новий навчальний рік – до 01 червня;

- здобувачі ОС Бакалавр нового набору та тими, які зараховані на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста/ОПС фахового молодшого бакалавра/ОС Бакалавра – до 16 вересня;
- здобувачі ОС Магістр нового набору та тими, які зараховані на навчання на основі ОС Бакалавра/ОС Магістра – до 16 вересня.

3.4. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання такий вибір здійснюють під час весняної заліково-екзаменаційної сесії.

3.5. Навчальний відділ (в т.ч. завідувач заочного відділення) у співпраці із завідувачами кафедр та гарантами ОП формують академічні групи для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами і передають мотивований висновок (Додаток 2) в установлені терміни для підготовки проекту наказу про формування складу академічних груп та складання розкладу.

3.6. Мінімальна чисельність здобувачів для формування академічної групи щодо вивчення навчальних дисциплін вільного вибору залежатиме від чинного законодавства (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. №1134 та Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. №1146) та затвердженого МОН України штатного розпису Інституту.

3.7. Якщо для вивчення окремих навчальних дисциплін вільного вибору не сформувалась мінімальна кількість здобувачів, то навчальний відділ доводить до відома здобувачів про актуально сформовані академічні групи по вивченню навчальних дисциплін вільного вибору.

3.8. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з навчальними дисциплінами вільного вибору, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

3.9. Здобувач, який самостійно не визначився з переліком навчальних дисциплін вільного вибору та не подав заповнену заяву у визначені терміни, може бути рекомендований для включення в будь-яку групу за рішенням випускової кафедри або за рекомендацією замовника освітніх послуг.

3.10. Зміна здобувачем вищої освіти свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом ректора/проректора та гаранта освітньої програми.

Не допускається зміна вибраних навчальних дисциплін вільного вибору після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

Заява здобувача на внесення змін до вибіркової складової навчального плану подається до початку навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни.

Унесені зміни не мають порушувати встановлені в Інституті вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів при формування груп на вивчення вибіркової дисципліни.

3.11.Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від вільного вибору навчальних дисциплін. Самочинна відмова від вивчення навчальної дисципліни тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач може бути відрахований з Інституту.

3.12.Навчальні дисципліни вільного вибору вносяться до робочих навчальних планів відповідних освітніх програм і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року.

3.13.Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення навчальних дисциплін вільного вибору, внесення їх до розкладу та навчального навантаження викладача, навчальні дисципліни стають для здобувача обов'язковими.

3.14. Обсяг навчальної дисципліни вільного вибору за ОС Бакалавр становить не менше: 3 кредитів ЄКТС (90 годин), рекомендований обсяг 5 кредитів ЄКТС. Сумарний обсяг вибіркової компоненти у конкретному семестрі не має перевищувати 15 кредитів ЄКТС (відповідно до передбаченого обсягу «Пакету вибіркової компоненти» згідно навчальних планів за ОС Бакалавр).

3.15. Обсяг навчальної дисципліни вільного вибору за ОС Магістр становить рівно 4 кредити ЄКТС (120 годин) за ОС Магістр.

3.16. Вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувач розпочинається не раніше ніж з II семестру.

3.17. Форма підсумкового контролю навчальних дисциплін вільного вибору встановлюється навчальним планом відповідної програми.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Інституту в тому ж порядку, що й саме Положення.

4.2. Перезарахування навчальних дисциплін вільного вибору здобувач здійснюється відповідно до Положення про порядок

перезарахування (зарахування) результатів навчання (освітніх компонент), визначення академічної різниці та її складання у Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Додаток 1

Ректору Навчально-реабілітаційного закладу
вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»

студента ___ курсу, групи _____
_____ форми навчання

ЗАЯВА

Прошу зарахувати мене до складу академічної групи, яка вивчатиме у _____ семестрі

(назви навчальних дисциплін вільного вибору)

як навчальні дисципліни вільного вибору здобувача

Додаток 2

Ректору Навчально-реабілітаційного закладу
вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»

завідувача НМ відділу

Висновок про результати самостійного вибору навчальної дисципліни

Керуючись Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», студенти групи _____, _____ курсу, _____ форми навчання здійснили процедуру обрання навчальних дисциплін вільного вибору, які викладатимуться у 20__-20__ навчальному році.

Загальна кількість здобувачів у групі _____ ос.

№ з/п	Навчальні дисципліни, які вивчатимуться як навчальна дисципліна вільного вибору	Семестр, в якому вивчатиметься навчальна дисципліна вільного вибору	Кількість заяв, поданих на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору	Викладач	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Виходячи із вищезазначеного, пропоную сформувати

1.1. академічну групу для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору
_____ у складі

1)

2)

1.2. академічну групу для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору
_____ у складі

1)

2)
